
МУХАНОВА О.М.,
старший викладач,
ШЕПЕЛЄВА О.В.,
старший викладач,
кафедра англійської мови
гуманітарного спрямування №3,
Національний технічний
університет України
“Київський політехнічний інститут”,
м. Київ, Україна

МІСЦЕ ІНТЕРНЕТ-КОМУНІКАЦІЇ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ

У цій статті розглядається доцільність використання Інтернет комунікації в процесі навчання іноземним мовам. Навчання іноземним мовам є тією областю, де інформаційні технології можуть принципово змінити методи роботи. Активне впровадження інформаційних технологій у навчальний процес примножує дидактичні можливості, забезпечуючи наочність, аудіо та відео підтримку і контроль, що в цілому сприяє підвищенню рівня викладання. Такі сучасні педагогічні технології, як використання Інтернет - ресурсів та навчальних комп'ютерних програм дозволяють реалізувати особово-орієнтований підхід у навчанні, забезпечують індивідуалізацію та диференціацію навчання, враховуючи здібності студентів. Комп'ютер у навчальному процесі не є аналогом викладача, це засіб, який поширює та підсилює можливості його викладацької діяльності. Комп'ютер може виконувати рутинну роботу, таким чином, звільняючи час викладача для творчої діяльності. Комп'ютери підвищують ефективність навчального процесу, забезпечують оперативний зворотній зв'язок, підвищують інтерес до вивчення мови. Однією з найбільш цінних характеристик комп'ютера є те, що він дає кожному студенту можливість працювати у своєму режимі, вибирати для себе оптимальний об'єм та швидкість засвоєння матеріалу.

Ключові слова: Інтернет, інтернет – комунікації, комп'ютерні мережі, комунікативний, навчання іноземним мовам.

В этой статье рассматривается целесообразность использования Интернет ресурсов в процессе обучения иностранным языкам. Обучение иностранным языкам является той областью, где информационные технологии могут принципиально изменить методы работы. Активное внедрение информационных технологий в учебный процесс преемственно увеличивает дидактические возможности, обеспечивая наглядность, аудио и видео поддержку и контроль, что в целом способствует повышению уровня преподавания. Такие современные педагогические технологии, как использование Интернет - ресурсов и учебных компьютерных программ позволяют реализовать лично ориентированный подход в учебе, обеспечивают индивидуализацию и дифференциацию учебы, учитывая способности студентов. Компьютер в учебном процессе не является аналогом преподавателя. Компьютер может выполнять рутинную работу, освобождая время преподавателя для творческой деятельности. Компьютеры повышают эффективность учебного процесса, обеспечивают оперативную обратную связь, повышают интерес к изучению языка. Одной из наиболее ценных характеристик компьютера есть то, что он дает каждому студенту возможность работать в своем режиме, выбирать для себя оптимальный объем и скорость усвоения материала.

Ключевые слова: Интернет, интернет – коммуникация, компьютерные сети, коммуникативный, обучение иностранному языку.

The expediency of the Internet resources use in the process of foreign language teaching is examined in this article. Teaching of foreign languages is an area where information technologies can principally change methods of teaching. Active introduction of information technologies in an educational process provides visualization, audio and video support and control that increases the level of teaching. Such modern pedagogical technologies as the use of the Internet resources and on - line computer tutorials allow to realize the personally - oriented approach, provide individualization and differentiation of the studying process, taking into account the abilities of students. A computer in an educational process is not the analogue of a teacher. A computer can execute conservative work, freeing time of a teacher for creative activity. Computers promote efficiency of educational process, provide an operative feed-back.

One of the most valuable characteristics of a computer is that it enables every student to work in his own mode, the optimum volume and speed of mastering the material.

Key words: Internet, internet communication, computer networks, communicative, foreign language teaching.

Ефективність застосування інформаційних технологій у навчанні іноземної мови не підлягає сумніву. Навчання іноземних мов є тією областю, де інформаційні технології можуть принципово змінити методи роботи. Активне впровадження інформаційних технологій у навчальний процес примножує дидактичні можливості, забезпечуючи наочність, аудіо та відео підтримку і контроль, що в цілому сприяє підвищенню рівня викладання.

Інтернет - комунікації включають всі традиційні види і форми мовлення - усну, письмову, внутрішню, монологічну, діалогічну й полі логічну.

Світова мережа Інтернет, яка на сьогодні перетворилась на один із символів нашої епохи, є не тільки місцем збереження інформації, але й середовищем для спілкування. Динаміка поширення Інтернет - комунікацій і, відповідно, розмаїття засобів комунікації і видів діяльності, опосередкованої Інтернетом, роблять Інтернет - середовище важливим об'єктом для вивчення детермінант комунікації.

Дослідження, що проводились протягом останніх років, довели, що розвиток розумової, комунікативної і творчої діяльності людини і призводить до корінної перебудови структури комунікативної поведінки, сприяє зростанню комунікативної відкритості й толерантності.

Через те, що наукова рефлексія проблем Інтернет - комунікації тільки починається, дані дослідження мають ряд особливостей: у них, як правило, відсутня чітка дисциплінарна приналежність, що слугує відображенням початкового етапу їх розвитку; ці праці носять переважно описовий характер, відбиває початковий етап вивчення проблем Інтернет - комунікації і властиві їй труднощі методичного характеру.

Науковцями відзначено, що Інтернет - комунікації включають всі традиційні види і форми мовлення - усну, письмову, внутрішню, монологічну, діалогічну й полілогічну (системи «людина - комп'ютер - людина», «людина - комп'ютер», що зумовлює створення особливої форми комунікації - мета комунікації, яка знімає просторово - часові обмеження в процесі роботи з різними джерелами інформації й визначає новий темп і ритм розвитку розумової діяльності майбутніх фахівців.

Згідно досліджень, мовна діяльність в Інтернет - середовищі являє собою гібрид усно-письмового мовлення, що містить ознаки публічної, діалогічної та монологічної мови. Так web-сайти мають велику представленість

письмового мовлення, у той час, як синхронні chat-конференції переважно наділені специфічними особливостями усного мовлення, електронна пошта й асинхронні chat-конференції в однаковому ступені виявляють характеристики як усного, так і писемного мовлення. Для мови Інтернет-комунікації властивими є інтенсивність дискурсивних утворень, специфіка мовлення. Проте, інші дослідники виокремлюють комп'ютерно-опосередковану мовленнєву діяльність від усної і письмової, надаючи їм статус абсолютно нової форми (electronic conversation), яка має соціальні, культурні, мовні, комунікативні особливості, власний темп обміну, способи збереження, емоційне наповнення, власну лексику й етику, що збагачує, але не замінює традиційні форми комунікації. Відзначено збільшення часу для ухвалення рішення, виконання завдань, значні труднощі у досягненні консенсусу при виборі рішень, але дають широке поле для висловлення думок, генерації ідей, акцентовано увагу на умінні чітко й лаконічно виражати свої думки і задавати питання, розуміти сутність проблем тих, з ким спілкуєшся.

Дослідники акцентували увагу на значних дидактичних перевагах Інтернет - комунікації, що роблять її привабливою для використання в освіті (гнучкість, швидкість, письмовий характер, поєднання інформаційної й комунікативної складових, особистісна спрямованість, можливості співробітництва); характерних особливостях цієї форми спілкування: сталість і висока інтенсивність і добровільність контактів; зближення комунікативних інтересів партнерів, взаємна інформаційна продуктивність комунікації, велика активність користувачів і як наслідок - висока інформаційність у досліджуваних питаннях, взаємне перетинання комунікативних інтенцій; можливість „бути в один і той же час у різних місцях»; інтерактивність (можливість зворотного зв'язку) взаємна інформаційна продуктивність комунікації; стійке прагнення до емоційного наповнення змісту інформації (використання „смайликів», аббревіатур, подвоєння дієслів); своєрідність міжособистісного сприйняття в умовах відсутності невербальної інформації (вплив механізмів стереотипизації та ідентифікації, установки очікування бажаних якостей у партнера).

Для підготовки майбутніх учителів важливою є професійно-педагогічна комунікація, зокрема комп'ютерна комунікація. Уміння, якими має володіти вчитель, здійснюючи Інтернет - комунікації, а саме: використовувати інформаційні ресурси комп'ютерних технологій (діалог „людина-комп'ютер» (працювати з різними видами, носіями, електронними банками інформації; здійснювати швидко й кваліфіковано пошук, відбір необхідних даних із різних джерел (професійна, психолого-педагогічна література, періодика) інформації; працювати з текстовими файлами Web- сторінками); інформаційно-комунікативні технології для організації навчально-виховного процесу (використовувати інформаційні ресурси Інтернет та локальної мережі для організації

навчального процесу; управляти навчально-виховним процесом за допомогою комп'ютерних технологій); комунікативні ресурси комп'ютерних технологій (діалог людина-комп'ютер-людина) (приймати й надсилати повідомлення електронною поштою; встановлювати комунікативні зв'язки в асинхронному режимі зв'язку (або режими „off - line» та „on - line»); володіти культурою діалогу із всесвітньою мережею .

Виходячи з реалій сьогодення, науковці свідомі того, що рівень Інтернет - комунікації майбутніх учителів мусить бути досить високим, щоб забезпечити їх органічну адаптованість до життя у світі багатоманітних зв'язків від контактів із найближчим оточенням до міжкультурних комунікацій/

За останні роки кількість методологічних досягнень у навчанні ІМ з використанням комп'ютерних технологій помітно зросла. На нашу думку, слід зазначити важливість використання всесвітньої мережі Internet під час навчання ІМ, позитивними факторами використання якої у навчанні ІМ вважаємо такі: 1) використання комп'ютерних технологій сприяє значним досягненням слухачів, адже виконання інструкцій викладача, отриманих через мережу, посилює їхні лінгвістичні навички і позитивно впливає на ставлення до навчання, розвиваючи впевненість у власних силах; 2) доступ до великої кількості автентичного матеріалу, можливість його тематичного відбору; 3) комунікативна спрямованість процесу навчання; 4) використання здобутих знань на практиці під час «реального» on-line спілкування. Одним з головних факторів використання комп'ютерних мереж є можливість якнайширшого запровадження індивідуального підходу у навчанні ІМ. Адже пасивні слухачі, особи, яким важко подолати мовний бар'єр, можуть показати вражаючі результати під час особисто спрямованого, індивідуалізованого процесу навчання ІМ. Водночас активні слухачі, які швидко сприймають і засвоюють матеріал, можуть повною мірою реалізувати свій потенціал. Крім того, використання технологій, що базуються на застосуванні комп'ютерно-інформаційних мереж значною мірою сприяє експериментальному навчанню (тобто такому, що тісно пов'язане з реальними повсякденними ситуаціями), засвоєнню слухачами загального людського досвіду. Таким чином, слухачі навчаються шляхом пошуку індивідуальних способів оволодіння знаннями. Вони стають авторами, а не лише пасивними споживачами нових знань. Інформація ж, що засвоюється подібним опосередкованим шляхом розвиває креативність мислення і сприяє пошуку прийнятних для кожного окремого слухача способів засвоєння нового матеріалу. Викладачеві у такому випадку слід скеровувати зусилля слухачів на досягнення запланованого результату за умов економного використання часу за рахунок індивідуального темпу виконання завдань слухачами. Можна виділити такі етапи навчання ІМ за допомогою комп'ютерних мереж: 1) комунікативні вправи, які передбачають спілкування між окремими

учасниками комунікативного процесу; застосування on-line обговорень та e-mail проектів, під час виконання яких відбувається групування слухачів за інтересами і вподобаннями; 2) пошук необхідної інформації і даних, інтенсивне використання автентичного, професійно-орієнтованого матеріалу; 3) групова робота - написання повідомлень, створення власних проектів у межах і визначеної теми. Під час проведення таких видів роботи розвиваються навички чотирьох видів мовленнєвої діяльності (читання, письмо - під час on-line спілкування, говоріння, аудіювання під час аналізу, обговорення завдань у групі). Роль викладача полягає у наданні чітких інструкцій, керуванні on-line комунікативом, відслідковуванні індивідуального стилю роботи слухачів. На нашу думку слід зазначити, що на початковому етапі навчання ІМ повинне відбуватися за допомогою локальної комп'ютерної мережі (що спрощує керування навчальним процесом і поточний контроль). Крім того ефективним є паралельне використання лінгафонного обладнання, яке надає можливість одночасно всім слухачам працювати попарно або групами під час виконання певних видів роботи, що вимагають власне безпосереднього спілкування. Використання комп'ютерних мереж для впровадження індивідуального підходу у процес навчання ІМ відзначається ефективністю результатів кожного окремого студента у вивченні іноземної мови.

У зв'язку із збільшенням міжнародних контактів та міжнародного співробітництва зростає роль володіння мовою не тільки як засобом спілкування, але й як засобом ознайомлення з передовими зарубіжними досягненнями світової науки. Джерелами інформації можуть виступати як різноманітні аудіо та відео матеріали, так і Internet (міжнародна мережа), використання якого може бути принциповим засобом для підвищення сприйняття, розуміння та опанування іноземною мовою без додаткових граматичних вправ, що є дуже актуальним при вивченні іноземної мови. Інтернет являє собою сукупність не тільки інформаційних мереж та служб, які пов'язані між собою, а й спільноту користувачів, що спілкуються, обмінюються інформацією. Інтернет надає велику кількість можливостей: користування e-mail, діалог (спілкування) на пряму з іншими користувачами, участь у дискусіях, пошук необхідної інформації, створення власних Web-сайтів тощо. Всі ці можливості можуть безпосередньо використовуватися на заняттях іноземної мови. «Інтернет - засіб навчання», зазначив П'єр Сеген, викладач Квебекського коледжу, що пропонує 6 категорій застосування мережі Інтернет у навчанні:

1. Міжособове спілкування (обмін інформацією, досвідом, обговорення однієї теми між різними людьми у той самий час, віртуальні зустрічі з відомими акторами, співаками і т.д.).

2. Збір даних (пошук інформації, її обробка та аналіз, опитування, консультації з експертами, обговорення результатів з іншими).

3. Робота в команді (конкурс, колективна гра, симуляція, добровільне втручання в дебати, обговорення соціальних проблем).

4. Використання ресурсів (пошук конкретних документів: визначити тему пошуку, знайти ключові слова, вибрати інформацію серед отриманих результатів, написати бібліографію використаних документів).

5. Публікації в Інтернеті (власна сторінка: заповнення анкети, створення резюме з урахуванням власних інтересів, участь у створенні сайту, розвиток редакційних та графічних навичок, редагувати статті, фотомонтаж тощо).

6. Самонавчання (вибирати інформацію, використовувати ресурси Інтернету для самонавчання, публікувати власні документи),

Інтернет не тільки сприяє розвитку вмінь та навичок у тих, хто навчається, а й надає багато можливостей викладачу; співпрацювати з викладачами цілого світу, обмінюватися думками, досвідом, корисними порадами стосовно навчання тощо. Також сайти пропонують викладачам велику кількість інформації та документів (спеціальні курси навчання, різні завдання, тести, анкети, статті і т.д.). Інтернет також дозволяє застосовувати диференційовану педагогіку, ціллю якої є зміст, розвиток та оцінка, робота, вид навчання, організація навчання, пристосування навчання до слухачів. Так, слухачі отримують план-схему роботи, структура якої може бути наступною: 1) тема/ситуація, 2) цілі, 3) діяльність/хід роботи, 4) узагальнення, 5) оцінювання, 6) зауваження/поради. Таким чином, можна виділити наступні переваги використання Інтернету при навчанні іноземної мови: доступ до автентичних сучасних матеріалів та баз даних, мотивація слухачів, впевненість в собі, самовираження, систематизація власних думок, певна незалежність, колективна робота та соціальні зв'язки, розвиток вмінь та навичок вирішувати проблеми, критично оцінювати надану інформацію, аналіз та творчий підхід тощо.

Електронні видання надають принципово нові можливості організації інформації, в першу чергу за рахунок використання мультимедійних елементів. Мультимедійні засоби передачі інформації мають значні переваги перед звичайними, особливо в навчальному процесі. Вони забезпечують ефективну модернізацію засобів передачі знань і умінь, відповідно до зміни виробничих потреб, мають гнучкі механізми пристосування.

Основою сучасної освітньої системи повинно стати високоякісне та високотехнологічне інформаційно-освітнє середовище. Для його створення і розвитку має бути повністю використаний науково-методичний, інформаційний, технологічний, організаційний та педагогічний досвід, накопичений не тільки вітчизняною, а й зарубіжною системами освіти. При цьому, використовуючи переваги вітчизняної системи освіти, необхідно створити нову відкриту сучасну освітню систему, яка б інтегрувала всі доступні та передові вітчизняні і світові інформаційні технології.

Використання новітніх інформаційних технологій в освіті набуває все більшого і більшого значення, що передбачає розробку нових форм та методів викладання і означає новий підхід до процесу навчання.

Практичне володіння іноземною мовою, формування комунікативної компетенції студентів є головною ціллю навчання іноземній мові. Перед викладачем стоїть завдання створення умов практичного оволодіння мовою для кожного студента і дає можливість кожному студенту проявляти свою активність.

Таким чином, можна зробити висновок, що такі сучасні педагогічні технології, як використання Інтернет - ресурсів та навчальних комп'ютерних програм дозволяють реалізувати особово-орієнтований підхід у навчанні, забезпечують індивідуалізацію та диференціацію навчання, враховуючи здібності студентів. Комп'ютер у навчальному процесі не є аналогом викладача, це засіб, який поширює та підсилює можливості його навчальної діяльності. Комп'ютер може виконувати рутинну роботу, таким чином звільняючи час викладача для творчої діяльності. Комп'ютери підвищують ефективність навчального процесу, забезпечують оперативний зворотній зв'язок, підвищують інтерес до вивчення мови. Однією з найбільш цінних характеристик комп'ютера є те, що він дає кожному студенту можливість працювати у своєму режимі, вибирати для себе оптимальний об'єм швидкість засвоєння матеріалу.

Список використаних джерел:

1. Ішук Н.Ю. Мультимедійні технології у викладанні англійської мови// Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: Зб. Наук. Пр. – Київ – Вінниця: ДОВ Вінниця, 2000.- С. – 159-170
2. Глазов, Б.И., Ловцов, Д.А. Компьютеризированный учебник – основа новой информационно-педагогической технологии. // Педагогика. – 1995. – Хб. –С.-164
3. Стратегия реформування освіти в Україні: рекомендації з освітньої політики. – К.: Вид-во «К.І.С.», 2003 – С. 25-26.
4. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: Навч. Посіб. / Кузьмінський А.І. – К.: Знання, 2005. – 586 с. – (вища освіта ХХІ століття).
5. Мазунова Л.К., Москалева І.С., Голубева С.П. Использование компьютерных технологий для профессиональной подготовки учителей иностранных языков // Иностранные языки в школе. – №1. – 2005.
6. Морська А.Г. Сучасні тенденції у викладанні іноземних мов для спеціальних цілей (навчання іноземних мов у ВНЗ) // Іноземні мови. – №2. – 2002.
7. Олейник А.Г. Новая информационная технология и гуманитаризация

школьного обучения // Использование компьютеров в учебном процессе педагогического вуза: Сб. науч. тр. К.: КГПИ, 1989.

Transliteration of References:

1. Ishchuk N.Yu. Multimediyi tehnologiyi u vikladanni angliyskoyi movi// Suchasni informatsiyi tehnologiyi ta innovatsiyi metodiki navchannya v pidgotovtsi fahivtsiv: metodologiya, teoriya, dosvid, problemi: Zb. Nauk. Pr. – Kiyiv – Vinnitsya: DOV Vinnitsya, 2000.- S. – 159-170
2. Glazov, B.I., Lovtsov, D.A. Kompyuterizirovanny uchebnik – osnova novoy informatsionno-pedagogicheskoy tehnologii. // Pedagogika. – 1995. – Hb. –S.-164
3. Strategiya reformuvannya osviti v Ukraini: rekomendatsiyi z osvithnoy politiki. – K.: Vid-vo «K.I.S.», 2003 – S. 25-26.
4. Kuzminskiy A.I. Pedagogika vishchoyi shkoli: Navch. Posib. / Kuzminskiy A.I. – K.: Znannya, 2005. – 586 s. – (vishcha osvita HHI stolittya).
5. Mazunova L.K., Moskaleva I.S., Golubeva S.P. Ispolzovanie kompyuternykh tehnologiy dlya professionalnoy podgotovki uchiteley inostrannykh yazykov // Inostrannye yazyki v shkole. – №1. – 2005.
6. Morska A.G. Suchasni tendentsiyi u vikladanni inozemnih mov dlya spetsialnih tsiley (navchannya inozemnih mov u VNZ) // Inozemni movi. – №2. – 2002.
7. Oleynik A.G. Novaya informatsionnaya tehnologiya i gumanitarizatsiya shkolnogo obucheniya // Ispolzovanie kompyuterov v uchebnom protsesse pedagogicheskogovuz: Sb. nauch. tr. K.: KGPI, 1989.

Mukhanova O.M., Senior Lecturer

Shepeleva O.V., Senior Lecturer, Department of English humanities №3, National Technical University of Ukraine «Kyiv Polytechnic Institute», m. Kyiv, Ukraine

Place of Internet communication in learning foreign languages

e.gouseva@mail.ru